

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vera Sapientia Virtute Et Tranquillitate Animi Enchiridion DD. Evcherii Lvgdvnensis, Martini Bracarensis, & Magni Wigonis, Antistitum

Eucherius <Lugdunensis>

Martinus <Bracarensis>

Magnus <Wigo>

Monachii, 1639

S. Martini Bracarensis Maximae de Moribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10188

*D. MARTINI BRACAREN-
sis Maxima de
Moribus.*

OMne peccatum, actio est:
Actio autem omnis vo-
luntaria est, tam hone-
sta, quàm turpis: ergo volun-
tarium est omne peccatum.
Tolle excusationem, nemo
peccat inuitus.

Educatio & disciplina mo-
res faciunt: & id vnusquis-
que sapit, quod didicit. Ita-
que bona consuetudo excu-
tere debet, quod mala instru-
xit.

Nihil interest, quo animo
facias, quod fecisse vitiosum
est:

est: quia facta cernuntur, animus verò nō videtur. Nulla autem laus est, non facere, quod facere non possis.

Quid homini est inimicissimum? homo.

Libenter feras, quod necesse est: dolor patientiā vincitur.

Non quàm multis placeas, sed qualibus, stude.

In hoc tantùm incumbe, ut libentiùs audias, quàm loquaris.

Multos vitam differentes mors iuncta præuenit.

Itaque omnis dies velut vltimus iudicetur.

Tristitiam, si potes, ne admittas.

miseris: sin minùs, ne osten-
deris.

Amicos secretò admone,
palàm autem lauda.

Verba rebus, non perso-
nis æstimanda sunt.

Oratorem te puta, si tibi
ante omnes, quod oportet
persuaseris.

Vt licentiosa mancipia a-
nimi, imperio coërce linguã,
ventrem, & libidinem.

Quod tacitum esse velis,
nemini dixeris. Si tibi non
imperâsti, quomodo ab alio
silentium speras?

Ridiculum est, aliquem
odio nocentis innocentiam
perdere.

Mon-

Monstro similis est auaritia senilis. Quid enim stultius est, quod dici solet, quam viâ deficiente viaticum augere?

Omnes infantes terra nudos excipit. Non pudet te fortiùs nasci, quàm viuere?

Quid dulcius, quàm habere amicum, cum quo audeas, vt tecum, omnia loqui?

Magnarum virium est, negligere lædentem.

Quid sis, interest; non quid habeas.

Nondum es felix, si te turba non deriserit.

Si vis beatus esse, cogita hoc primum, æternorum intuitu.

tuitu CONTEMNERE, ET
CONTEMNI.

Priusquam promittas, de-
liberes : & cum promiseris,
facias.

Id agas, ne quis meritò te
oderit : & si nullos inimicos
tibi facies iniuriâ, multos fa-
cit inuidia.

Solitudinem quæret, qui
vult cum innocentibus viue-
re : optimus ergo animus, &
pulcherrimus, cultor est.

Præstabis parentibus pie-
tatem, cognatis indulgenti-
am, omnibus æquitatem.

Deuitabis crudelitatem, &
ministram crudelitatis iram.

H

Non

Non aliter viuas in solitudine, aliter in foro.

Nihil petas, quod negaturus fuisti: nihil neges, quod petiturus fuisti.

Pacem cum hominibus habebis, cum vitijs bellum.

Hoc habet omnis affectus, vt in quod ipse insanit, in id putet etiam ceteros furere.

Maximum in eo vitium est, qui non melioribus vult placere, sed pluribus.

Vis omnibus esse notus? priùs effice, vt neminem no-ueris.

Bonum est, non laudari & esse laudabilem.

Stul-

Stultum est timere, quod vitare non potes.

Malè opinentur de te homines, sed mali. Malis displicere, est laudari.

Malè de te loquuntur homines? bene autem loqui nesciunt: non quòd merearis, sed quòd solent ipsi.

Homines de te mala loquuntur? Si meritò: non quòd loquuntur, molestum est, sed quòd non mentiuntur. Si immeritò: innocentiam meam nunc maximè gaudeo; apparet enim illos vera obiecturos, si possent.

Non es in patria tua? Patria tua est, vbicunque bene

es : illud enim per quod bene est, non est in loco, sed in homine.

Nihil magnum, nisi magno animo despicias.

Quæ sunt maximæ diuitiæ? non desiderare diuitias.

Quis plurimum habet? is, qui minimum cupit?

Quid est dare beneficium? Deum imitari.

Honestius est, cum iudicaueris, amare; quam cum amaueris, iudicare.

Dissensio ab alio incipiat, à te autem reconciliatio.

Succurre paupertati amicorum; imò occurre.

Amicos secundæ res parant,

rant, aduersæ certissimè probant.

Peiora sunt tecta odia, quàm aperta. Itaque te minus loquax inimicus offendit, quàm tacitus.

Mira ratio est, quæ non vult prædicari, quod gaudet intelligi.

Ignosci amat, qui quod odit, ostendit.

Eleemosyna non tam accipientibus, quàm dantibus prodest.

Et spes præmij, solatium fit laboris.

Quæ est maxima egestas? auaritia. Pecuniæ imperare oportet, non seruire.

Nullum conscium peccatorum tuorum magis timueris, quàm temetipsum. Alium potes effugere, te autem nunquam.

Quis est pauper? qui sibi videtur.

Qui à multis timetur, multos timet.

Infelicem erige, submitte felicitatem.

Vera felicitas, innocentia est.

Nequitia ipsa sui pœna est.

Mala conscientia sæpe tuta est, secura nunquam.

Libidinis initia continebit, qui exitum cogitabit.

Beneficij accepti nunquam
opor-

oportet obliuisci: dati, pro-
tinus.

Inhonestā victoria est, suos
vincere.

Satis est pœnarum, potuif-
se punire.

Inimicitias tardè suscipe:
amicitias exerce moderatè.
Simultates depone.

Imago animi, sermo est.
Qualis vir, talis oratio.

Magna res est, vocis & si-
lentij temperamentum.

Qui æquo animo malis im-
miscetur, malus est.

Neminem laudaueris, ne-
minem citò accusâris: sem-
per puta, te coram Deo testi-
monium dicere.

Vitium est, omnia credere:
vitium, nihil credere.

Vtendum est diuitijs, non
abutendum.

Nullum putaueris locum,
sine teste.

Fortior est, qui cupidita-
tem vincit, quam qui hostem
subijcit. Est enim difficilli-
mum, seipsum vincere.

Iniquè irascitur, qui suis
irascitur.

Amare sic incipe, tanquam
non liceat desinere.

Magnarum rerum, et si suc-
cessus non fuerit, honestus
est ipse conatus.

Nobilitas animi, est gene-
rosi.

rositas sensûs: nobilitas corporis, generosus animus.

Honestior est, quem senectus ad otium retulit, quàm quem in otio inuenit.

Turpe spectaculum præbet animus æger.

Nunquam sit tristis facies tibi, in commodo alterius.

Homo sum: quomodo deuitabo secundarum rerum, inuidiam? Si felicitatem iactaueris, cum multis diues eris.

Quomodo optimè potentiam tuebor? impotentia occasionis.

Locum tenet innocentia proximum confessio. Nam

H s vbi

vbi confessio, ibi remissio.

Iræ seueritas, in vitio est.

Boni Iudicis est, dispensare, nō tantūm quid damnandum sit, sed quatenus. Proximus Iustitiæ modus, seueritas.

Quietissimam vitam agerent homines in terris, si duo hæc verba à natura omnium rerum tollerent, Meum & Tuum.

Qui paupertatem timet, timendus est.

Vires tuas amici magis sentiant beneficijs, quàm iniurijs.

Pecunia non satiat auaritiam, sed irritat. Homo semper

per indigens pecuniâ, scit
cum eius moribus conueni-
re. Mihi crede, non potes di-
ues esse, & felix.

Auribus frequentius, quàm
linguâ vtere.

Quicquid dicturus es, an-
tequam alijs, dixeris tibi.

Nihil interest inter iratum
& insanum, nisi vnus dies. Al-
ter non semper irascitur, al-
ter semper insanit.

Facillimè bonus fueris, si
ea vitaueris, quæ vitupera-
ueris.

Cùm alienos timueris, te-
ipsum verere; nam sæpe sine
alijs esse potes, sine te nun-
quam.

Quod persuaseris, erit diu-
turnum: quod coëgeris, in
occasione.

Alteri semper ignoscito:
tibi ipsi nunquam.

Tantum ad virtutem adij-
cies, quantum ex voluptate
detraxeris.

Stultum est somno dele-
ctari, & quasi mortē moliri.

Bonis nocet, qui malis
parcit.

Multi, cum alijs maledi-
cunt, sibi ipsis conuitium fa-
ciunt.

Sæpe ea quæ sanari ratio-
ne non poterant, sanata sunt
tempore.

Qui propter pecuniæ amo-
rem

rem & libidinum moritur, ostendit se nunquam sui causa vixisse.

Turpia ne dixeris: paulatim enim pudor per verba discutitur.

Sic habita, ut potius laudetur dominus, quam domus.

Consuetudinaria res est innocentia; non damnatio, sed causa hominem turpem facit.

Merito damnari, poena est; damnatio immerita, damnantis est calamitas.

Si aliquid cogitaueris, cito apparebit conuersantibus.

Videri vis ab omnibus? nunquam bonae honestatis si-

mulatio longa est. Quod de
alienis tractas, ex tuis iudi-
ces. Multi sunt obligandi,
pauci offendendi: nam me-
moria beneficiorum facilis
est, iniuriarum tenax. Ob-
iurgationi semper aliquid
blandi admisce: facilius e-
nim penetrant verba, quæ
molli vadunt viâ, quàm aspe-
râ. Nemo enim se mutat, qui
mutari se desperet. Quoties
scribens aliquid dicturus es,
scito, morum tuorum te ho-
minibus chirographum da-
re. Qui in seruos irascitur, &
crudelis est, satis ostendit po-
testatem sibi aduersus alie-
nos defuisse. Qui nescit ta-
cere;

cere, nescit loqui. Facilius est pauperi contemptum effugere, quàm diuiti inuidiam. Bonus fruitur bonâ conscientia. Malis hominibus tutissimum est citò fugere. Nulla pusilla domus, quæ multos amicos capit. Scire vti paupertate, maxima felicitas. Acuit intentio, frangit animum remissio. Nunquam scelus scelerè vincendum est. Bonus vir, qui eò perduxit affectu animum, vt non tantùm peccare non velit, sed etiam non possit. Regnantibus peius multò periculum, quàm his qui iudicantur: hi enim singulos timent, illi vniuersos.

Nun-

Nunquid fortis fortem se
gloriabitur, quem corporis
ægritudo efficit infirmum?
Nunquid diues in opibus suis
gloriabitur, cuius spem fur
vel tyrannus abruptit? Nun-
quid nobilitas gloriabitur
affecta, nonnunquam [indi-
gnis & miserabilibus serui-
ens. Diabolus aliquando se
gloriabatur interfectorem
tuæ misericordiæ, nunc inter-
gemiscit socios tuæ beatitu-
dinis. Fugienda sunt omni-
bus modis, & abscindenda
igni ac ferro, totóque artifi-
cio separanda, languor à cor-
pore, imperitia ab animo, lu-
xuria à mente, à ciuitate se-
ditio,

dit
cu
Di
mr
cu
du
hal
qu
qu
v

ditio, à domo discordia, à
cunctis rebus intemperantia.

Dixit quidam, amicorum o-
mnia esse communia, & ami-
cum seipsum esse alterum:

duorum temporum maximè
habendam curam, & eorum
quæ acturi sumus, & eorum
quæ gessimus: post Deum,

veritatem colendam, quæ

sola homines Deo

proximos fa-

cit.

M A-